

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยพฤติกรรมกระบวนการนี้เทศและประสิทธิภาพการจัดการนี้เทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ในครั้งนี้ใช้ระเบียบวิธีวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) โดยมีขั้นตอนในการดำเนินการวิจัยดังนี้

3.1 ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ได้แก่

- 1) ผู้บริหารโรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี 839 โรงเรียน จำนวน 839 คน
- 2) ครูวิชาการโรงเรียนและครูผู้สอน สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี จำนวน 10,258 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง มีวิธีเลือกกลุ่มตัวอย่างดังนี้

- 1) สืบจรรยาชื่อโรงเรียนและจำนวนนักเรียนจากเอกสารรายงานจำนวนห้องเรียน นักเรียน ครู ในสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี พ.ศ. 2538 มีโรงเรียนจำนวน 839 โรงเรียน ผู้บริหารจำนวน 839 คน และครูผู้สอนจำนวน 10,258 คน
- 2) กำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง ตามตารางที่ของเคร็จซี่ และมอร์แกน (Krejcie and Morgan, 1970) จากประชากร 839 โรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง 264 โรงเรียน
- 3) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) ตามขนาดของโรงเรียนดังนี้

ขนาดของโรงเรียน	จำนวนนักเรียน (คน)	จำนวนโรงเรียน	จำนวนตัวอย่าง	อัตราส่วน ประชากร : ตัวอย่าง
ขนาดใหญ่	301 คนขึ้นไป	243	76	3:1
ขนาดกลาง	121-300	411	130	3:1
ขนาดเล็ก	ต่ำกว่า 120	185	58	3:1
รวม		839	264	3:1

4) สุ่มตัวอย่างโรงเรียนแต่ละขนาดโดยวิธีสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จะได้รายชื่อโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด 264 โรงเรียน

5) กำหนดกลุ่มตัวอย่างในแต่ละโรงเรียนได้แก่ ผู้บริหาร 1 คน ครูวิชาการ 1 คน และครูผู้สอน 1 คน โดยผู้บริหารเป็นตัวอย่างที่เจาะจงตามโรงเรียนที่สุ่มได้ ส่วนครูวิชาการและครูผู้สอนกำหนดโดยการสุ่มอย่างง่าย

ดังนั้นกลุ่มตัวอย่างที่เข้าการศึกษาครั้งนี้ ประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 264 คน ครูวิชาการจำนวน 264 คน และครูผู้สอนจำนวน 264 คน รวม 792 คน ดังแสดงแผนภูมิดังต่อไปนี้

1) สำรวจขนาดของ
ประชากร

โรงเรียนสังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี
(839 โรงเรียน)

2) กำหนดขนาด
กลุ่มตัวอย่าง
แล้วสุ่มอย่างง่าย
ตามขนาดของ
โรงเรียน

3) สุ่มอย่างง่าย

แผนภูมิที่ 1 ขั้นตอนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

3.2 เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

3.2.1 ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการจัดนิเทศภายในของโรงเรียนประถมศึกษา สังกัดสำนักงานการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ผู้วิจัยได้สร้างขึ้นเพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามมีทั้งหมด 4 ข้อ

ตอนที่ 2 แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการนิเทศภายในโรงเรียน
จำนวน 30 ข้อ

ลักษณะของข้อความเป็นด้านนิมมาน (Positive) ทั้งหมด ข้อความแต่ละข้อมีคำตอบให้เลือกซึ่งได้จัดอันดับไว้ 5 อันดับ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) โดยมีเกณฑ์การให้คะแนนดังนี้

มากที่สุด	ให้	5	คะแนน
มาก	ให้	4	คะแนน
ปานกลาง	ให้	3	คะแนน
น้อย	ให้	2	คะแนน
น้อยที่สุด	ให้	1	คะแนน

ตอนที่ 3 สอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน จำนวน 20 ข้อ

ลักษณะของข้อความเป็นด้านนิมมาน (Positive) ทั้งหมด ข้อความแต่ละข้อ มีคำตอบให้เลือก ซึ่งได้จัดอันดับไว้ 5 อันดับ แบบมาตราส่วนประเมินค่า (Rating Scale) และมีเกณฑ์ให้คะแนนเช่นเดียวกับตอนที่ 2

3.2.2 การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยมีขั้นตอนดังนี้

1) ศึกษาเอกสารที่เกี่ยวข้อง เช่น ทฤษฎี หลักการนิเทศภายใน และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

2) กำหนดกรอบความคิดให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์การวิจัยโดยกำหนดกรอบความคิดด้านพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากกระบวนการนันทศึกษา และประสิทธิภาพของการนันทศึกษา

3) สร้างแบบสอบถามตามกรอบความคิดที่กำหนดไว้ โดยมีรายละเอียดของแต่ละหัวข้อดังนี้

แบบสอบถามที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการนันทศึกษาในโรงเรียน มีหัวข้อย่อย 5 หัวข้อคือ

- (1) เสรีภาพและการแสดงออกในการทำงาน
- (2) ความมั่นคงในการทำงาน
- (3) สมรรถภาพในการทำงาน
- (4) ความเชื่อมั่นและความไว้วางใจในการทำงาน
- (5) สภาพแวดล้อมในการทำงาน
- (6) การสื่อสาร

แบบสอบถามเกี่ยวกับพฤติกรรมที่แสดงประสิทธิภาพการนันทศึกษาในโรงเรียน มีหัวข้อย่อย 4 ข้อ คือ

- (1) ความสามารถในการทำงาน
- (2) ความพึงพอใจในการทำงาน
- (3) ความตั้งใจในการทำงาน
- (4) ความสัมพันธ์ระหว่างบุคคล

3.2.3 การหาคุณภาพของเครื่องมือ

1) การตรวจสอบความตรงของเนื้อหา (Content Validity)

- ผู้วิจัยนำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบความสอดคล้องกับวัตถุประสงค์และกรอบแนวคิดของการวิจัยตลอดจนความเหมาะสมทางด้านการวิจัย
- นำแบบสอบถามที่ผ่านการให้ข้อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขจากอาจารย์ที่ปรึกษา

วิทยานิพนธ์ไปเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน 5 ท่าน เพื่อพิจารณาตรวจสอบความตรงตามเนื้อหาและความชัดเจนของการใช้ภาษาของแบบสอบถาม ซึ่งได้แก่ อาจารย์มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมศาสตร์ ด้านการนิเทศการศึกษา 1 ท่าน ศึกษาพิเศษจังหวัด 1 ท่าน ศึกษาพิเศษอำเภอ 1 ท่าน ผู้บริหารโรงเรียน 1 ท่าน และครูวิชาการโรงเรียน 1 ท่าน

- นำผลการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญมาหาค่าดัชนีความสอดคล้อง (IOC) ของแบบสอบถามโดยใช้วิธีของโรวิลแนลลี และแฮมเบลตัน (Rovinnelli and Hambelton) โดยนับคะแนนจากการพิจารณาของผู้เชี่ยวชาญ ดังนี้

- + 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหานั้น
- 0 หมายถึง ไม่แน่ใจว่าข้อคำถามสอดคล้องกับเนื้อหานั้น
- 1 หมายถึง แน่ใจว่าข้อคำถามไม่สอดคล้องกับเนื้อหานั้น

$$IOC = \sum R/N$$

IOC คือ ดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับเนื้อหา

$\sum R$ คือ ผลรวมคะแนนความคิดเห็นของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด

N คือ จำนวนของผู้ทรงคุณวุฒิ

IOC ตั้งแต่ 0.60 ขึ้นไปถือว่าใช้ได้

2) การตรวจสอบความเที่ยง (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับผู้บริหารโรงเรียน ครูวิชาการโรงเรียน และครูผู้สอนที่มาชักกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 12 โรงเรียน มีโรงเรียนขนาดใหญ่ ขนาดกลาง ขนาดเล็ก ขนาดละ 4 โรงเรียน จำนวน 12 โรงเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามซึ่งประกอบด้วยผู้บริหารโรงเรียน 12 คน ครูวิชาการโรงเรียน 12 คน และครูผู้สอน 12 คน รวม 36 คน แล้วนำมาคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงของแบบสอบถาม โดยใช้สูตรสัมประสิทธิ์แอลฟา (Coefficient alpgha) ได้ค่าสัมประสิทธิ์ความเที่ยงเท่ากับ .96

3.3 การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามลำดับขั้นตอนดังนี้

- 1) ขอหนังสือจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น ถึงผู้อำนวยการการประถมศึกษา จังหวัดอุดรธานี เพื่อขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลจากโรงเรียนประถมศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
- 2) ขอหนังสือจากผู้อำนวยการการประถมศึกษาจังหวัดอุดรธานี ถึงหัวหน้าการประถมศึกษาอำเภอ/กิ่งอำเภอ และขอหนังสือถึงผู้บริหารโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตามลำดับ
- 3) นำหนังสือขอความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลไปติดต่อกับโรงเรียนที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง เพื่อกำหนดวัน เวลา เพื่อเก็บรวบรวมข้อมูล
- 4) เตรียมแบบสอบถามไว้ให้เพียงพอและอยู่ในสภาพเรียบร้อย
- 5) ดำเนินการเก็บข้อมูลตามวันและเวลาที่กำหนด
- 6) ในการเก็บรวบรวมข้อมูลแต่ละครั้ง ผู้วิจัยได้ชี้แจงเหตุผลในการนำเครื่องมือมาเก็บรวบรวมข้อมูลพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการตอบ โดยขอให้ผู้ตอบแบบสอบถามตอบอย่างตั้งใจ หรือตอบตามความเป็นจริง
- 7) นำแบบสอบถามมาตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบ
- 8) นำข้อมูลทั้งหมดลงรหัสในแบบลงรหัส (Coding form) เพื่อวิเคราะห์ข้อมูลต่อไป

3.4 การวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลที่เก็บรวบรวมได้มาวิเคราะห์ดังนี้

- 1) หาค่าสถิติพื้นฐานคือ จำนวน ร้อยละ ของข้อมูลเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม
- 2) หาค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ของข้อมูลเกี่ยวกับพฤติกรรมกระบวนการนิเทศของผู้บริหารและครู และพฤติกรรมที่แสดงประสิทธิภาพการนิเทศภายในโรงเรียน และแปลความตามค่าเฉลี่ยดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534)

ค่าเฉลี่ย

ความหมาย

- 1.00 - 1.50 ระดับพฤติกรรมที่แสดงอยู่ในระดับน้อยที่สุดหรือปฏิบัติน้อยครั้งมาก หรือไม่ปฏิบัติเลย

- 1.51 - 2.50 ระดับพฤติกรรมที่แสดงอยู่ในระดับน้อยหรือปฏิบัตินาน ๆ ครั้ง
- 2.51 - 3.50 ระดับพฤติกรรมที่แสดงอยู่ในระดับปานกลางหรือปฏิบัติเป็นบางครั้ง
- 3.51 - 4.50 ระดับพฤติกรรมที่แสดงอยู่ในระดับมากหรือปฏิบัติเกือบทุกครั้ง
- 4.51 - 5.00 ระดับพฤติกรรมที่แสดงอยู่ในระดับมากที่สุดหรือปฏิบัติทุกครั้ง

3) หาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกระบวนการนิเทศกับประสิทธิภาพการนิเทศ
โรงเรียน ทั้งตัวแปรหลักและตัวแปรย่อยในแต่ละด้านโดยการวิเคราะห์สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ
เพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation Coefficient) นำค่าสัมประสิทธิ์
สหสัมพันธ์ที่คำนวณได้มาแปลผลในรูปของความสัมพันธ์ของสองตัวแปร ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์
เป็นบวก แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์ในลักษณะตามกันาคือ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นลบ
แสดงว่าตัวแปรทั้งสองมีความสัมพันธ์กันแบบผกผัน ถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็น 0 แสดงว่า
ตัวแปรทั้งสองไม่มีความสัมพันธ์กัน ซึ่งถ้าค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เป็นบวก พิจารณาแปลความ
จากค่าที่คำนวณได้ดังนี้ (ชูศรี วงศ์รัตน์, 2534)

ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์	ความหมาย
0.91 ขึ้นไป	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูงมาก
0.71 - 0.90	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับสูง
0.51 - 0.70	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับกลาง
0.30 ลงมา	มีความสัมพันธ์อยู่ในระดับต่ำ

4) เปรียบเทียบความแตกต่างของพฤติกรรมกระบวนการนิเทศและประสิทธิภาพการนิเทศ
ภายในโรงเรียน ระหว่างโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน คือ ขนาดใหญ่ ขนาดกลาง และขนาด
เล็ก โดยใช้วิธีวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-Way Analysis of Variance)
การวิเคราะห์ข้อมูลจนถึงข้อสี่ วิเคราะห์โดยใช้เครื่องไมโครคอมพิวเตอร์ โปรแกรม
SPSS/PC+